

Commentaar op de Bijbel
1 Johannes en Judas

Johannes Calvin

DE EERSTE BRIEF VAN JOHANNES

Johannes Calvijn

IMPORTANTIA PUBLISHING

www.calvijn.org
www.importantia.com

Copyright Nederlandse vert. 1 Johannes © 2000 Importantia Publishing,
Dordrecht.

Copyright Nederlandse vert. Judas © 2001 Importantia Publishing,
Dordrecht.

Oorspronkelijke titel 1 Johannes: *Commentaries on the Catholic Epistles*,
Grand Rapids & Michigan, 1948. Herdruk Calvin Translations Society
editie, 1855.

Oorspronkelijke titel Judas: *Commentaires de Jehan Calvin sur le Nouveau
Testament*, tome troisième, Paris, 1855.

Vertaling 1 Johannes: Benno Zuiddam

Vertaling Judas: Mw. R. Meijer-Muilwijk

Omslagontwerp: Stef van der Feen, Henk Noppe

Vormgeving: Henk Noppe

Productie en distributie: Ce eL eS (www.cross-link.biz)

Uitgave:

Importantia Publishing

Postbus 9187

3301 AD Dordrecht

tel. 078-6146077

info@importantia.com

www.importantia.com

www.calvijn.org

ISBN-10: 90 5719 109 1

ISBN-13: 978 90 5719 109 1

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en / of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of op
welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestem-
ming van de uitgever.

No parts of this work may be reproduced in any form by print, photocopy,
microfilm, electronic or any means without written permission of the
publisher.

INHOUD

DE EERSTE BRIEF VAN JOHANNES	1
Inleiding.....	5
HOOFDSTUK 1	7
1 Johannes 1:1,2	7
1 Johannes 1:3-7.....	11
1 Johannes 1:8-10.....	17
HOOFDSTUK 2	21
1 Johannes 2:1,2.....	21
1 Johannes 2:3-6.....	25
1 Johannes 2:7-11	28
1 Johannes 2:12-14.	32
1 Johannes 2:15-17.....	37
1 Johannes 2:18,19.....	40
1 Johannes 2:20-23	45
1 Johannes 2:24-29	49
HOOFDSTUK 3	55
1 Johannes 3:1,2.....	55
1 Johannes 3:4-6.....	60
1 Johannes 3:7-10a	63
1 Johannes 3:10b-13.....	69
1 Johannes 3:14-18.....	71
1 Johannes 3:19-22.....	75
1 Johannes 3:23,24.....	79
HOOFDSTUK 4	83
1 Johannes 4:1-3.....	83
1 Johannes 4:4-6.....	88
1 Johannes 4:7-10.....	92
1 Johannes 4:11-16	96
1 Johannes 4:17,18.....	99
1 Johannes 4:19-21	103
HOOFSTUK 5	105
1 Johannes 5:1-6.....	105

1 Johannes 5:6-9	111
1 Johannes 5:9-12.....	115
1 Johannes 5:13-15	118
1 Johannes 5: 16-18.....	122
1 Johannes 5:19-21	127
DE BRIEF VAN JUDAS	133
Inleiding.....	135
JUDAS.....	137
Judas 1-10.....	137
Judas 11-13.....	147
Judas 14-24.....	150

INLEIDING

Deze brief staat in de geest van de discipel die Christus' beste vriend was, zodat hij Hem des te beter als vriend aan ons bekend kan maken. Hij bevat zowel leerstellingen als vermaningen. Zo zegt Johannes daarin dat Christus van eeuwigheid af al God was, maar hij bespreekt ook de uitmuntende genade die Hij meebracht toen Hij in de wereld verscheen. Verder spreekt hij in het algemeen over al Zijn zegeningen. In het bijzonder is hij enthousiast over de genade dat we door God als kinderen worden aangenomen.

Vanuit deze waarheden zegt hij wat er gedaan moet worden. De ene keer moedigt hij ons in algemene zin aan om een vroom en heilig leven te leiden. Een andere keer maant hij concreet aan tot liefdebetoon. Hij doet echter geen van die dingen in een regelmatige volgorde, overal vermengt hij onderwijs met vermaningen. Hij dringt in het bijzonder aan op broederlijke liefde, hoewel hij het ook kort over andere zaken heeft, zoals het oppassen voor bedriegers en dergelijke. We zullen straks elk punt nader bekijken.

HOOFDSTUK 1

1 JOHANNES 1:1,2

Hij laat eerst zien dat ons leven is aangeboden in Christus. Dat moet ons vervullen met een brandend verlangen om het te bezitten en het lief te hebben, aangezien de waarde ervan nergens mee te vergelijken is! Er worden maar een paar woorden voor gebruikt om te zeggen dat het leven is geopenbaard. Als we eraan denken hoe vreselijk en ellendig de dood is, maar ook beseffen wat het koninkrijk en de glorie van onsterfelijkheid inhoudt, zullen we tot de conclusie komen dat hier iets aan de hand is dat te schitterend is om in woorden uit te drukken.

De apostel wil onze gedachten opwaarts heffen! Daarom stelt hij ons het hoogste goed voor ogen, of liever: het voornaamste en enige ware geluk dat God ons geschonken heeft door Zijn eigen Zoon. Het gaat om een fantastische zaak. Juist daarom moet de waarheid ervan vast staan volledig bewezen worden, gaat Johannes er uitvoeriger op in met de woorden, *“Hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze (eigen) ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben,”* die dienen om ons geloof in het evangelie te versterken. Niet voor niets gaat hij er zo uitgebreid op in. Aangezien onze redding afhangt van het evangelie, is het nodig dat je er volkomen van op aan kunt. Hoe moeilijk het is om te geloven, weet ieder van ons wel uit ervaring. Geloven is niet zomaar even een mening hebben, of napraten wat anderen gezegd hebben. Het is een vaste overtuiging waaraan niet getwijfeld hoeft te worden. Daarom durven we het aan om het te onderschrijven als een volledig bewezen waarheid. Het is juist om die reden dat de apostel hier zoveel zaken opeenstapelt ter bevestiging van het evangelie.

1. *“Hetgeen was van den beginne.”* Zoals het er staat, komt het wat abrupt en ingewikkeld over. De betekenis wordt duidelijker als de woorden anders gerangschikt zijn: “We verkondigen aan jullie het Woord des levens, dat altijd al bestond en ons op allerlei manieren heeft betuigd, dat in Hem leven is geopenbaard.” Ook kan, wanneer u daar de

voorkeur aan geeft, de betekenis als volgt worden weergegeven: “Wat we jullie verkondigen over het Woord des levens, is er van het begin af geweest en is ons openlijk getoond, namelijk dat leven in Hem was geopenbaard.” De woorden “*Hetgeen was van den beginne*” verwijzen ongetwijfeld naar de Goddelijke natuur van Christus. God was niet vanaf het begin in vlees geopenbaard. Het leven en het eeuwige Woord van God was Hij altijd al, maar als mens verscheen Hij pas toen de tijd daarvoor rijp was. Wat daarna volgt over het aanschouwen en tasten met handen, verwijst naar Zijn menselijke natuur. Aangezien de twee naturen samen één Persoon vormen en Christus ongedeeld is, zegt de apostel terecht dat Hij eerst onzichtbaar was, maar later zichtbaar is geworden. Hij kwam immers van de Vader om zich te bekleden met een lichaam als het onze.

Daarmee wordt afgerekend met de domme dwaling van Servet. Die vond dat de natuur en het wezen van de Godheid één werden met het menselijk lichaam. Zo zou het Woord veranderd zijn in vlees, omdat het Woord dat leven geeft, gezien is in het vlees.

Laten we in gedachten houden, dat deze leerstelling van het evangelie die hier wordt verkondigd, het volgende inhoudt. Hij die in het lichaam bewees de Zoon van God te zijn en als de Zoon erkend werd, was altijd al Gods onzichtbare Woord geweest. Johannes heeft het hier immers niet over het begin van de wereld, maar gaat veel verder terug.

“*Hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze (eigen) ogen.*” Hij had het niet van horen zeggen. Daaraan wordt gewoonlijk niet veel geloof gehecht. Johannes bedoelt te zeggen dat hij betrouwbaar doorgaf wat hij bij zijn Meester had geleerd. Hij ventileerde dus niet snel een paar ondoordachte uitspraken. Niemand is geschikt om leraar in de kerk te zijn, als hij niet bij de Zoon van God in de leer is geweest. Het is belangrijk om goed bij Hem te leren, want wat Hij zegt, moet de doorslag geven!

Als hij zegt dat we gezien hebben “*met onze (eigen) ogen*”, dan is dat geen overdaad aan woorden. Hij zegt er iets meer over ter wille van de nadruk. Trouwens, met zien alleen was hij niet tevreden. Hij

voegt eraan toe: “*hetgeen wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben.*” Met deze woorden maakt Johannes duidelijk dat hij alleen maar doorgaf, wat echt aan hem bekend was gemaakt.

Toch lijkt het of zintuiglijk bewijs niet veel in te brengen heeft bij het huidige onderwerp. De kracht van Christus kon toch niet met de ogen gezien worden, of met de handen gevoeld? Op die vraag antwoord ik dat hier hetzelfde gezegd wordt als in het eerste hoofdstuk van het evangelie naar Johannes: “Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de eniggeborene des Vaders.” (Joh. 1:14) Men kon Hem aan de buitenkant van Zijn lichaam niet herkennen als de Zoon van God. Niettemin gaf Hij schitterende bewijzen van Zijn Goddelijke kracht, zodat de majesteit van de Vader door Hem heen scheen, alsof er een echt en gedetailleerd beeld van was gemaakt. De “ogen” en “handen” staan hier in het meervoud. De zaak waarover het gaat, verwijst dan ook naar al de apostelen. Daarom wil ik hen ook betrekken bij de bevestiging van het getuigenis dat hier wordt behandeld.

De eerder genoemde Servet wil deze woorden van Johannes misbruiken om te bewijzen dat het Woord van God zichtbaar werd en aangeraakt kon worden. Dat raakt werkelijk kant noch wal en komt bovendien uit niets anders dan boosheid voort! Daarmee vernietigt òf vermengt hij op oneerbiedige wijze de tweevoudige natuur van Christus. Meer dan een gedachtespinsel is het dus niet, want hij vergoddelijkt op die manier het mens zijn van Christus, dat daarmee geen echte menselijke natuur meer is. Tegelijkertijd ziet hij geen reden waarom Christus de Zoon van God genoemd zou moeten worden, behalve dat Zijn moeder Hem ontving door de kracht van de Heilige Geest. Dat is een afrekening met de opvatting dat Christus wat Zijn aard betreft, God is! Daaruit volgt dat hij eigenlijk God noch mens was, maar een warrige mengvorm van beiden. Aangezien wat de apostel bedoelt duidelijk genoeg is, moeten we maar geen aandacht meer besteden aan die man zonder beginselen.

“*Van het Woord des levens.*” De bezittelijke vorm beschrijft hier het karakter van het Woord: levend makend, of leven gevend. Dat komt

omdat in Hem leven was, zoals het eerste hoofdstuk van Johannes dat vermeldt. Op twee manieren kan dat van de Zoon van God worden gezegd. Eerst heeft Hij leven geblazen in alle schepselen. Nu geeft Hij ons opnieuw het leven, nadat we verloren waren gegaan, dodelijk getroffen door de vernietigende kracht van Adams zonde. De term “Woord” kan op twee manieren worden uitgelegd. Het kan slaan op Christus òf op de leer van het evangelie, want daardoor komt de redding tot ons. Toch ligt het eerste meer voor de hand. In het evangelie gaat het immers om Christus zelf. Het bevat niets anders dan dat Hij, die altijd bij de Vader was geweest, uiteindelijk aan mensen werd geopenbaard. Uit het evangelie blijkt trouwens ook dat de Wijsheid die in God woont, het Woord genoemd wordt.

2. *“Het leven toch is geopenbaard.”* (Statenvertaling: *“Want het leven is geopenbaard.”*) Het verbindingswoord geeft nadere uitleg, alsof Johannes had gezegd: “We getuigen van het levendmakende Woord, aangezien er leven is geopenbaard.” De betekenis kan tweeledig zijn. Christus die het leven is en de bron van leven, is geopenbaard. Maar ook: het leven is ons openlijk aangeboden in Christus. Dat laatste volgt natuurlijk uit het eerste, maar toch is er een betekenisverschil tussen beiden, waarbij de eerste uitleg verwijst naar de oorzaak en de tweede naar het gevolg. Wanneer hij het heeft over *“Wij verkondigen (of: tonen) het eeuwige leven,”* dan spreekt hij zonder twijfel over het gevolg. Hij verkondigt dus dat leven voor ons is verkregen in Christus.

Daaruit leren we dat het koninkrijk der hemelen voor ons geopend wordt, wanneer Christus aan ons wordt gepreikt. Zo is het de bedoeling dat we, opgewekt uit de dood, leven tot eer van God.

“Dat bij de Vader was.” Deze uitspraak is waar, niet alleen van de tijd toen de wereld werd geformeerd, maar ook van eeuwigheid af. Hij was immers altijd al God, de bron van het leven. Zijn eeuwige wijsheid had de kracht en het vermogen om levend te maken. Toch gebruikte Hij die eigenschap niet voor de schepping van de wereld. Pas vanaf de tijd dat God het Woord ging openbaren, verspreidde deze kracht, die tevoren verborgen was gebleven, zich over alle schepselen, nadat er al het een en ander geopenbaard was. De apostel had echter iets

anders op het oog, namelijk dat het leven uiteindelijk geopenbaard werd in Christus, toen Hij in ons vlees het verlossingswerk voltooide. Hoewel de vaderen zelfs onder de wet deelgenoten waren van datzelfde leven, leefden ze toe naar de tijd waarin de hoop op redding zichtbare gestalte zou krijgen. Zij hadden het nodig om nieuw leven in de dood en opstanding van Christus te zoeken. De gebeurtenis zelf was echter niet alleen ver verwijderd van hun ogen, maar tevens verborgen voor hun verstand. Ze vertrouwden op de hoop van de openbaring, die uiteindelijk op de bestemde tijd volgde. Natuurlijk hadden ze geen leven ontvangen, als het niet op een of andere manier aan hen geopenbaard was, maar het verschil tussen hen en ons is, dat wij Hem reeds geopenbaard kunnen zien, als het ware in onze handen. Zij niet, zij zochten Hem die hen op vage wijze in typen was beloofd.

De apostel wil het mogelijk misverstand wegnemen dat het hier om iets nieuws zou gaan. Dat zou afbreuk doen aan de waardigheid van het evangelie. Daarom zegt hij dat het leven niet onlangs ontstaan is, hoewel het kort geleden was verschenen. Het was immers altijd al bij de Vader.

1 JOHANNES 1:3-7

3. *“Hetgeen wij gezien hebben.”* Het is nu al de derde keer dat hij deze woorden herhaalt: *“gezien”* en *“gehoord.”* Dat doet hij om de absolute zekerheid van zijn leer volledig te benadrukken. Let er maar eens op dat de boodschappers, die Christus uitkoos, juist diegenen waren die geschikte en betrouwbare getuigen konden zijn van alles wat ze moesten verkondigen. Hij schrijft hier ook over hun hartsgesteldheid. Hij zegt dat hij door geen andere reden werd gedreven tot schrijven, dan doordat hij zijn lezers wilde uitnodigen tot iets goeds van onschatbare waarde. Daaruit blijkt hoezeer hij was begaan met hun redding! Wat moet dit hen aangemoedigd hebben om te geloven. Wij zouden vreselijk ondanikbaar zijn, als we weigerden naar hem te luisteren. Hij wil ons immers deelgenoot maken van het geluk dat hij heeft verkregen.

Hij brengt ook naar voren wat de vrucht van het evangelie is. Door het evangelie hebben we gemeenschap met God en met Zijn Zoon Christus, in wie het belangrijkste te vinden is wat we kunnen krijgen. De apostel moest deze opmerking toevoegen en niet alleen om de leer van het evangelie als kostbaar en liefelijk voor te stellen. Hij wilde ook laten zien dat hij slechts verlangde dat ze zijn deelgenoten zouden worden en hij hen nader tot God zou leiden, zodat ze allen één zouden zijn in Hem. De goddelozen hebben ook een wederzijdse onderlinge band, maar zonder God. Erger nog, die band wordt gebruikt om henzelf meer en meer van God te vervreemden, wat wel het ergste van alle kwaden is. Zoals ik al zei, is het inderdaad ons enig ware geluk om in Gods gunst aangenomen te worden, zodat we daadwerkelijk met Hem verenigd worden in Christus. Daarover spreekt Johannes in het zeventiende hoofdstuk van zijn evangelie.

Samengevat stelt Johannes dat de apostelen door Christus als broeders aangenomen waren om in één lichaam bijeengebracht, met God verenigd te zijn. Met anderen die erbij komen, doet Hij hetzelfde, want hoewel het er een heleboel zijn, krijgen ze toch deel aan deze heilige en gezegende gemeenschap.

4. *“Opdat onze blijdschap volkomen zij.”* Met volkomen blijdschap drukt hij des te duidelijker uit hoe volledig en volmaakt de gemeenschap is die we door het evangelie verkrijgen. Tegelijkertijd herinnert hij de getrouwen eraan waar al hun genegenheid behoort te liggen, want de uitspraak: “Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn”, (Matteüs 6:21) geldt nog steeds. Wie echt doorgrondt wat gemeenschap met God betekent, zal daarmee alleen tevreden zijn! Hij zal niet langer branden van verlangen naar andere zaken. “De HERE is mijn beker,” zegt David, “en mijn erfenis; de meetsnoeren zijn voor mij op een uitstekende plaats gevallen.” (Vgl. Psalm 16:5,6) Op dezelfde wijze verklaart Paulus dat alle dingen door hem als drek werden geacht, in vergelijking met Christus alleen. (Filippenzen 3:8) Iemand die het fijn vindt om gemeenschap met God te hebben en daarin alleen te rusten, heeft vordering gemaakt in het evangelie. Hij verkiest het boven de hele wereld, zodat hij bereid is daarom alle andere dingen achter zich te laten.

5. “*En dit is de verkondiging,*” of de belofte. Ik kan me vinden in de weergave van de oude uitlegger: “Dit is de mededeling,” of boodschap. Hoewel *επαγγελια* meestal op een belofte duidt, lijkt de context toch een andere betekenis te vereisen, aangezien Johannes hier in het algemeen over het daarvoor genoemde getuigenis spreekt. Toch kan het hier wel belofte betekenen als je er deze verklaring aan geeft: “De belofte die we jullie geven, houdt het volgende in, of heeft deze voorwaarde.” Op die manier zou de bedoeling van de apostel ons duidelijk zijn. Het lag hier niet in zijn bedoeling om de hele leer van het evangelie te behandelen. Hij wilde alleen maar laten zien dat als we het verlangen hebben om van Christus te genieten en van Zijn zegeningen, het dan van ons vereist wordt ons aan te passen aan God in gerechtigheid en heiligheid. Paulus zegt hetzelfde in het tweede hoofdstuk van de brief aan Titus. “Want de genade Gods is verschenen, heilbrengend voor alle mensen, om ons op te voeden, zodat wij, de goddeloosheid en wereldse begeerten verzakende, bezadigd, rechtvaardig en godvruchtig in deze wereld leven.” (Vers 11) Hoewel Johannes in dit gedeelte op een beeldende wijze spreekt, zegt hij eigenlijk hetzelfde als Paulus, namelijk dat we moeten wandelen in het licht, omdat God licht is.

Hij noemt God “*licht*” en zegt dat hij “*in het licht*” is. Zulke uitdrukkingen moeten niet al te letterlijk worden opgevat. Waarom satan de vorst der duisternis wordt genoemd, is duidelijk genoeg. Wanneer God dan als tegenovergestelde de Vader van het licht wordt genoemd en tevens licht, begrijpen we pas dat Hij bestaat uit pure pracht die niet vermengd is met wat anders. Het betekent ook dat Hij alle dingen openbaar maakt door zijn helder schijnsel, dat Hij niets vuils of verdraaisd kan verdragen! Geen vlek of vuiltje, geen huichelachtigheid of bedrog kan verborgen blijven. Het komt eigenlijk allemaal hierop neer, dat er scheiding tussen ons en God is, zo lang we in de duisternis wandelen. Er is immers geen band tussen licht en duisternis. De gemeenschap die hij noemt, kan dus niet bestaan als we niet zuiver en heilig worden.

“*In Hem is in het geheel geen duisternis.*” Deze wijze van spreken gebruikt Johannes gewoonlijk. Met een sterke ontkenning van het tegendeel benadrukt hij wat hij eerder had gezegd. God is dus dermate

licht dat er in het geheel geen duisternis aanwezig is. Daaruit volgt dat hij niks moet hebben van een slecht geweten, een vervuilde geest, van boosheid en alles wat tot de duisternis behoort.

6. *“Indien wij zeggen.”* Johannes komt terecht tot de conclusie dat mensen die in de duisternis wandelen, vervreemd zijn van God. Deze leerstelling bouwt voort op de gedachte dat God mensen die aan Hem behoren heilig maakt. Hij geeft hier niet zomaar even een voorschrift dat ons leven heilig moet zijn. Nee, hij laat zien dat de genade van Christus dient om de duisternis te laten verdampen en ons te verwarmen met het licht van God. Het is alsof hij zegt: “Wat God aan ons geeft is geen ijdel sprookje! Het is noodzakelijk dat de kracht van deze gemeenschap en het gevolg door ons leven heen schijnt, want anders is het evangelie dat u meent te bezitten niet echt!” Wanneer hij toevoegt *“en doen de waarheid niet,”* is het alsof hij zegt: “Dan handelen we niet volgens de waarheid; dan hebben we geen oog voor wat juist en waar is.” Deze wijze van spreken gebruikt hij vaker, maar dat vermeldde ik al eerder.

7. *“Maar indien wij in het licht wandelen.”* Nu zegt hij dat we zeker zijn van onze band met God als we meer op Hem gaan lijken. Niet dat we door zuiver te leven met God verzoend kunnen worden als hoofdoorzaak, maar de eigenlijke oorzaak voor de verzoening ligt dieper. De apostel bedoelt dat onze band met God duidelijk wordt gemaakt door het gevolg ervan: dat Zijn zuiverheid als het ware door ons heen schijnt. Dat nu is ongetwijfeld het geval. Waar God ook maar komt, worden alle dingen zo vervuld door Zijn heiligheid, dat Hij al het vuil weg wast. Zonder Hem hebben we immers niets dan smerigheid en duisternis. Hieruit blijkt duidelijk dat niemand een heilig leven kan leiden als hij niet verenigd is met God.

In de zin *“hebben wij gemeenschap met elkander”* doelt hij niet alleen op mensen. Hij plaatst God aan één kant en ons aan de andere.

We mogen ons echter wel afvragen: “Wie onder de mensen kan het licht van God zo in zijn leven laten zien, als Johannes hier vereist? Hij zou helemaal rein en vrij van duisternis moeten zijn!” Ik antwoord hierop dat dit een menselijke wijze van spreken is. Daarom wordt er al

gezegd dat je op God lijkt, als je nastreeft om op Hem te lijken, hoever je er misschien ook vanaf mocht zijn. We moeten dit voorbeeld van Johannes dan ook niet anders toepassen dan volgens dit tekstgedeelte. Wie ontzag voor God niet als zijn maatstaf heeft, en niet met een rein geweten zichzelf geheel aan God wijdt en Hem probeert te verheerlijken, wandelt in de duisternis. Maar het tegenovergestelde is ook waar: wandelen in het licht betekent dat je oprecht God dient, ontzag voor Hem hebt en Hem getrouw aanbidt. Dan wandel je in het juiste spoor, hoewel je nog op veel punten God in de weg kan staan en zucht onder de last van je oude menselijke natuur. De integriteit van het geweten is het enige wat het licht onderscheidt van duisternis.

“En het bloed van Jezus” (Statenvertaling: *“Jezus Christus”*). Johannes heeft ons eerst onderwezen over de band van onze gemeenschap met God. Nu laat hij zien wat voor vrucht dat oplevert: onze zonden worden gratis kwijtgescholden! Dat is de staat van zegen die David beschrijft in de 32ste psalm om ons te doen beseffen dat we er ellendig aan toe zijn, als we Hem niet met een oprecht hart dienen doordat Gods Geest ons nieuwe mensen heeft gemaakt. Wie is er immers ellendiger aan toe dan de man die door God gehaat en verafschuwwd wordt en bedreigd door de toorn van God en de eeuwige dood?

Dit tekstgedeelte is opvallend. Ten eerste leren we daaruit dat de verzoening door Christus, die geldingskracht kreeg door Zijn dood, ook voor ons bestemd is als we in oprechtheid van hart doen wat goed en rechtvaardig is. Christus is immers alleen een verlosser van mensen die zich afkeren van ongerechtigheid en een nieuw leven gaan leiden. Kort gezegd, kwijtschelding van zonden kan niet worden gescheiden van berouw. Evenmin kan de vrede van God in harten wonen waar ontzag voor God niet de voornaamste plaats inneemt.

Ten tweede laat deze tekst zien dat deze gulle kwijtschelding van zonden niet eenmalig aan ons verstrekt wordt, blijvend aan de kerk verleend is. Hiermee kunnen gelovigen elke dag hun voordeel mee doen, want het is over gelovigen dat de apostel hier spreekt. Er zal ongetwijfeld niemand zijn of komen die ooit op een andere wijze God kan behagen, aangezien iedereen bij Hem in de schuld staat.

Hoe groot ons verlangen om goed op te treden ook mag zijn, we zijn altijd weer terughoudend in het naderen tot Hem. Toch keurt God dat halve werk helemaal niet goed. Bovendien verwijderen wij ons door nieuwe zonden voortdurend van Gods genade, zo ver we maar kunnen. Daarom hebben alle heiligen dagelijks vergeving van zonden nodig om deel uit te blijven maken van Gods familie!

Door te zeggen “*van alle zonde,*” veronderstelt hij dat wij in veel opzichten schuldig voor God staan, zodat er ongetwijfeld niemand is waaraan weinig mankeert. Hij laat echter zien dat voor vrome mensen die eerbied hebben voor God, geen enkele zonde Gods gunst in de weg kan staan. Hij laat ook zien hoe we vrijspraak krijgen, en wat de oorzaak van onze reiniging is: Christus die onze zonde verzoende met Zijn bloed! De apostel bevestigt dat geen enkele gelovige eraan hoeft te twijfelen of hij deel heeft aan deze reiniging.

Die leer is compleet verpest door de sofisten. Zij denken dat de kwijschelding van zonden ons wordt gegeven door de doop. Ze geloven wel dat alleen het bloed van Christus iets vermag, maar leren dat je na je doop alleen in het reine met God kan komen door middel van eigen genoegdoening. Ze laten het bloed van Christus als het ware een stukje van het werk doen. Aangezien ze hier verdienste toekennen aan menselijke daden, hoe weinig misschien ook, verdraaien ze helemaal wat Johannes hier leert over het kwijschelden van zonden en verzoend raken met God. Deze twee zaken, reiniging door het bloed van Christus òf door daden, gaan nooit samen. Johannes schrijft immers niet de helft, maar alles toe aan het bloed van Christus.

Samengevat komt het hierop neer, dat je als gelovige zeker weet dat je door God aanvaard bent, omdat Hij zich met jou verzoend heeft door het offer van Christus' dood. Dat offer omvat zowel reiniging als betaling van schuld. De kracht en de doelmatigheid van die zaken zijn dus gelegen in het bloed van Christus alleen.

Hiermee is meteen de lasterlijke uitvinding van de pausgezinden weerlegd wat aflaten betreft. Alsof het bloed van Christus niet voldoende was, voegen ze er het bloed en de verdiensten van martelaren aan toe als ondersteuning. Deze lasterlijke leer vormt voor ons een

vergaande bedreiging. De pausgezinden zeggen immers dat zij een sleutel hebben die toegang geeft tot de vergeving van zonde. Die sleutel zou toegang geven tot een schatkamer die voor een deel uit het bloed en de verdiensten van martelaren bestaat en voor een ander deel uit een teveel aan goede werken, waarmee elke zondaar zichzelf zou kunnen verlossen. Er blijft dus geen verzoening van zonde over bij hen, behalve van het soort dat het bloed van Christus vijandig gezind is. Als zij gelijk hebben, reinigt het bloed van Christus ons helemaal niet! Het komt alleen maar een beetje helpen. Daarmee wordt spanning gelegd op het geweten van mensen, die de apostel hier juist beveelt om te vertrouwen op het bloed van Christus.

1 JOHANNES 1:8-10

8. *“Indien wij zeggen.”* Hij beveelt ons nu de genade aan omdat we het nodig hebben. Aangezien niemand vrij van zonde is, veronderstelt hij dat we allemaal verloren en zonder hoop zijn, behalve als de HERE ons te hulp komt met de remedie van kwijschelding. Hij wijdt zo breed uit over het feit dat niemand onschuldig is, zodat iedereen zal beseffen dat hij genade nodig heeft. Op die manier kunnen ze van straf verlost worden en des te meer aangemoedigd worden om de onontbeerlijke zegen te zoeken.

Met het woord *“zonde”* wordt hier niet alleen naar onzuivere en smerige bedoelingen verwezen. Het is vooral de fout of zondige daad die ons schuldig voor God stelt. Overigens, omdat het hier om een algemene verklaring gaat, wordt geen van de heiligen ervan uitgesloten. Het maakt niet uit wanneer hij leefde, vroeger, nu, of in de toekomst. Daarom kon Augustinus passend afrekenen met de dwaalleer van de Pelagianen door naar deze tekst te verwijzen. Het was een wijze gedachte van hem dat de belijdenis van schuld niet nodig is omwille van nederigheid, maar om te voorkomen dat we onszelf met bedrog om de tuin zouden leiden.

Wanneer hij daaraan toevoegt: *“En de waarheid is in ons niet,”* dan bevestigt hij de voorgaande zin door hem in andere woorden te herhalen, zoals hij dat gewoonlijk doet. Toch is het hier niet uitsluitend

herhaling, maar zegt hij ook dat je slachtoffer van misleiding bent, als je bouwt op een leugen.

9. *“Indien wij onze zonden belijden.”* Hier belooft hij opnieuw aan gelovigen dat God hen genadig zal zijn, als ze zichzelf tenminste als zondaren beschouwen. Het is fantastisch om er ten volle van overtuigd te zijn dat er verzoening met God voor ons klaar ligt, als we gezondigd hebben: anders zouden we de hel altijd in onszelf ronddragen! Er zijn maar weinig mensen die beseffen hoe ellendig de last van een twijfelend geweten is. Het is echter de harde werkelijkheid dat de hel regeert waar er geen vrede met God is. Des te meer past het ons dus om met ons hele hart de belofte aan te nemen die gratis kwijtschelding biedt aan allen die hun zonden belijden. Dit is trouwens op Gods rechtvaardigheid gebaseerd, want God is getrouw en rechtvaardig als het gaat om Zijn beloften. Er zijn mensen die denken dat Hij hier *“rechtvaardig”* wordt genoemd, omdat hij ons zonder betaling rechtvaardig maakt. Dat is volgens mij te spitsvondig, want rechtvaardigheid of gerechtigheid hangen hier samen met geloofstrouw en beide elementen zijn met de belofte verbonden. God zou immers even rechtvaardig zijn geweest als hij ons met nietsontziende rechtvaardigheid trof. Aangezien Hij zich echter gebonden heeft aan Zijn woord, zou Hij zichzelf niet als rechtvaardig beschouwen, als Hij niet vergaf.

Aangezien we deze schuldbelijdenis bij God doen, moet het oprecht gebeuren. Het hart kan niet tot God spreken zonder innerlijk nieuw leven dat oprecht berouw insluit. God vergeeft inderdaad op gulle wijze, maar op zo'n manier dat de beschikbaarheid van genade geen voorwendsel wordt om in gebondenheid aan de zonde te leven.

“En ons te reinigen.” De betekenis van het werkwoord reinigen schijnt hier anders te zijn dan voorheen. Eerst had hij namelijk gezegd dat we gereinigd zijn door het bloed van Christus, door Wie ons de zonden niet worden toegerekend. Nu hij gesproken heeft over kwijtschelding, zegt Johannes ook dat God ons van ongerechtigheid reinigt, in tegenstelling tot het voorgaande. Hij veronderstelt dat onze schuldbelijdenis twee soorten gevolgen heeft. Ten eerste vergeeft God ons op basis

van de verzoening door het offer van Christus. In de tweede plaats vernieuwt en verbetert Hij ons leven.

Iemand zou bezwaar kunnen maken en zeggen we tijdens ons leven op aarde nooit helemaal gereinigd worden van onze ongerechtigheid, ten minste niet wat de verbetering van ons tijdelijke aardse leven betreft. Dit maakt inderdaad deel uit van ons vernieuwingsproces, maar Johannes verwijst hier niet naar wat God nu in ons doet. “Hij is getrouw,” zegt hij, “om ons te reinigen,” niet alleen vandaag of morgen. Zolang als we omringd zijn door vlees, moeten we ons in een voortdurende staat van vooruitgang bevinden. Hij gaat dagelijks verder met wat Hij eens is begonnen, totdat Hij het uiteindelijk voltooit. Zo zegt Paulus ook dat we uitgekozen zijn om zonder smet voor God te verschijnen. (Kol. 1:22) Op een andere plaats vertelt hij dat de kerk gereinigd is, zodat zij zonder vlek of rimpel zou zijn. (Efe. 5:27)

Het zou kunnen zijn dat iemand de voorkeur geeft aan een andere verklaring, namelijk dat Johannes het hier weer over vergeving heeft. Daartegen maak ik geen bezwaar.

10. *“Maken wij Hem tot een leugenaar.”* Johannes durft nu zelfs te zeggen dat zij die zelf aanspraak maken op zuiverheid, God lasteren. Overal beschrijft hij immers dat het hele menselijk geslacht schuldig is aan zonde.

Wie zich ook maar probeert te onttrekken aan die aanklacht, gaat door met het strijden tegen God, als zou Hij oneerlijk zijn en onschuldigen veroordelen. Johannes zegt daarvan nadrukkelijk: *“En Zijn Woord is in ons niet.”* Met *“ons”* bedoelt hij mensen die niets te maken willen hebben met deze belangrijke waarheid dat allen schuldig zijn.

Hieruit leren we het volgende: we kunnen alleen goede vooruitgang boeken in de kennis van het Woord van God, als we echt worden vernederd, zodat we moeten zuchten onder de last van onze zonden. Dan leren we vluchten naar Gods genade en rusten we in niets anders dan Zijn vaderlijke liefde.